

Notat

Kirkeministeriet

Talepapir til Kirkeministeren til brug for besvarelse af samrådspørgsmål A og B – åbent samråd onsdag den 13. oktober 2021, kl. 15.00 – 16.00 i Kirkeudvalget

Dato: 12. oktober 2021

Akt nr. 188439

Sagsbehandler
Maria Jeppesen og Rasmus Paaske
Larsen

Samrådsspørgsmål A

Vil ministeren, på baggrund af regeringens forslag til finanslov for 2022, redegøre for betydningen af nedlæggelsen af Pensionskassen af 1950 i forhold til de private kirkelige institutioner samt valg- og frimenigheder og i forhold til sammenhængskraften på det kirkelige område?

Samrådsspørgsmål B

Vil ministeren redegøre for, hvordan parterne på området har været inddraget i forbindelse med nedlukningen af Pensionskassen af 1950?

Begge spørgsmål er stillet efter ønske fra Marianne Jelved (RV), Louise Schack Elholm (V), Christian Juhl (EL), Mette Hjermind Dencker (DF), Henrik Dahl (LA) og Birgitte Bergman (KF).

Begge samrådsspørgsmål besvares af kirkeministeren.

Talepapir – det talte ord gælder

Side 2

Akt nr. 188439

[Indledning]

- Tak for ordet og for lejligheden til også her i Kirkeudvalget at redegøre for den planlagte omdannelse af Pensionskassen af 1950 til en statslig pensionsordning, på samme måde som jeg ved, at min forgænger har gjort i ordførerkredsen før sommerferien.
- Jeg vil besvare spørgsmålene samlet.
- Lad mig først og sidst understrege, at omdannelsen af Pensionskassen ikke er rettet mod hverken de private kirkelige institutioner, som i dag har medlemmer i Pensionskassen; eller mod de personer, som er medlemmer af Pensionskassen; eller for den sags skyld mod "sammenhængskraften på det kirkelige område", som det hedder i samrådsspørgsmålet.
- Tværtimod.
- Som også min forgænger har understreget ved flere lejligheder tror jeg, at vi alle er enige om, at der er stor og bred anerkendelse af det store og betydningsfulde arbejde, som de private kirkelige institutioner og deres medlemmer af Pensionskassen yder.
- Og der er lige så stor respekt om det samvirke, der er mellem de private kirkelige institutioner og folkekirken og den øvrige del af samfundet i det hele taget.
- Den anerkendelse og den respekt ændrer en omdannelse af en statsgaranteret pensionskasse til en statslig pensionsordning naturligvis ikke på.
- Lad mig også fra begyndelsen slå fast, at omdannelsen ikke tager pensionsrettigheder fra nogen, som i dag er

medlem af kassen. Alle, som i dag er medlemmer, optjener samme tjenestemandslignende pension som hidtil, så længe de forbliver i deres nuværende ansættelser.

[Baggrund for den påtænkte omdannelse]

- Omdannelsen af Pensionskassen af 1950 er – som omdannelserne af en række tilsvarende pensionskasser på andre områder – alene et udtryk for en normalisering af ansættelsesformerne i en situation, hvor tjenstemandsansættelser i det offentlige er langt mindre udbredte end de var i 1950, hvor Pensionskassen blev etableret.
- I dag er overenskomstvilkår med bidragsfinansierede pensionsordninger jo langt det mest almindelige på det danske arbejdsmarked. Det gælder også for langt de fleste af folkekirkens omkring 10.000 ansatte, herunder for omkring en femtedel af folkekirkens ca. 2.000 præster.
- Normalisering af ansættelsesvilkårene er også baggrunden for, at andre statsgaranterede pensionskasser er blevet omdannet til statslige pensionsordninger i de senere år.
- Lad mig blot nævne nogle stykker: Det drejer sig bl.a. om
 - Pensionsordningen for lærere på højskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler, som blev omdannet i midten af 1990'erne;
 - Pensionsordningen for lærere i friskoler og efterskoler som blev omdannet i 2014; og
 - Pensionsordningen for lærere i private eksamensskoler, der gradvist blev lukket for nytilgang for

forskellige grupper i 1995, 1997 og senest i 2006, for så at blive endeligt omdannet i 2015.

Side 4
Akt nr. 188439

- Den slags omdannelser er helt naturlige, netop fordi ansættelsesvilkårene på arbejdsmarkedet jo ændrer sig over tid. Derfor giver det også mening, at tidligere særordninger gradvist følger med tiden og bliver tilpasset.
- Faktisk er Pensionskassen af 1950 den ene af kun to tilbageværende pensionskasser af sin art, så der er altså tale om en undtagelse, som tiden på mange måder er løbet fra.
- En normalisering af pensionsforholdene, så de svarer bedre til det øvrige arbejdsmarked i dag, er altså den overordnede baggrund for omdannelsen.

[Specifikke forhold ved Pensionskassen af 1950]

- Men der er også grund til at nævne en række mere specifikke forhold ved Pensionskassen af 1950, som spiller ind i ønsket om en omdannelse.
- Kirkeministeriet har sammen med Medarbejder- og Kompetencestyrelsen i løbet af 2019-2020 gennemført et serviceeftersyn af Pensionskassen, herunder af administrationen og vedtægten.
- På baggrund af det eftersyn er det regeringens vurdering, at den nu mere end 70 år gamle pensionskasse ikke længere er tidssvarende, og at tiden er løbet fra dens oprindelige hensigt.
- Pensionskassens oprindelige hensigt var at understøtte muligheden for, at en præst kunne bevare sin ret til tje-

nestemandspension ved skift mellem en tjenestemandsansættelse i folkekirken og en ansættelse ved en privat kirkelig institution.

- Det grundlag ses ikke længere at være til stede. En opgørelse viser, at kun ca. 20 pct. af medlemmerne søgte om optagelse i Pensionskassen direkte fra en tjenestemandstilling i folkekirken.
- Derudover er det i dag muligt at overenskomstansætte præster i folkekirken. Faktisk er ca. 20 pct. af præsterne i folkekirken i dag overenskomstansatte.
- Det betyder med andre ord, at medlemmerne af Pensionskassen – som altså vel at mærke er ansatte i private kirkelige institutioner – pensionsmæssigt er stillet bedre end tilsvarende overenskomstansatte præster i folkekirken. Og også bedre end andre akademikere på det øvrige private arbejdsmarked.
- Hertil kommer, at afgrænsningen af, hvem blandt de private kirkelige institutioner der kan få deres ansatte præster optaget som medlemmer – og hvem der ikke kan – er svær at forsvare ud fra grundlæggende ligebehandlingsprincipper.
- For den gamle vedtægt er bygget op sådan, at den giver bestemte private kirkelige institutioner privilegier, som andre private kirkelige institutioner ikke nyder godt af.
- Der er således flere gode grunde til, at regeringen har besluttet at omdanne Pensionskassen.

[Spørgsmål A om betydningen for de private kirkelige institutioner]

- Spørgerne spørger så, hvilken betydning omdannelsen får for de private kirkelige organisationer, som i dag er

så heldige, at de kan få optaget teologisk uddannede ansatte i Pensionskassen.

- Omdannelsen vil få den betydning, at de private kirkelige institutioner med virkning fra den 1. januar 2022 bliver ligestillet med alle andre private arbejdsgivere på det danske arbejdsmarked, der tilbyder deres medarbejdere en af de velfungerende bidragsdefinerede pensionsordninger som der findes en række af på markedet.
- Det kunne f.eks. være en ordning hos PFA Pension, som de overenskomstansatte præster i folkekirken i dag er pensionsdækket i.
- En bidragsbaseret pensionsordning finansieres af et bidrag, som aftales mellem arbejdsgiver og arbejdstager som en del af ansættelsesvilkårene.
- Det arbejdsgiverbidrag, som folkekirken i dag indbetaler til PFA for de overenskomstansatte sognepræster, udgør for eksempel 17,1 pct. af lønnen.
- Til sammenligning betaler en privat kirkelig institution, hvis præst er medlem af Pensionskassen af 1950, i dag kun et arbejdsgiverbidrag på 1,5 pct. af lønnen.
- Omdannelsen vil med andre ord betyde, at de private kirkelige institutioner fremover vil få de samme udgifter til pensionsbidrag for nyansatte præster og lignende som andre private arbejdsgivere.
- Men fordi det hidtidige arbejdsgiverbidrag til Pensionskassen har været ualmindeligt lavt, så vil det naturligvis indebære øgede udgifter i et vist, men ikke urimeligt omfang.

- Det er vigtigt at understrege, at pensionsbidraget fortsat vil være 1,5 pct. for de nuværende medlemmer af Pensionskassen, så længe de bliver i deres nuværende stillinger. De lidt større udgifter til pensionsbidrag gælder kun for nyansættelser *efter* den påtænkte omdannelse den 1. januar næste år.
- Der er ingen grund til at bagatellisere, at selv mindre beløb kan have stor betydning for små og frivillige organisationer. Det gælder for de omfattede private kirkelige institutioner – som det i øvrigt gælder for hele det frivillige og private foreningsliv i Danmark.
- Men lad mig alligevel prøve at sætte nogle ord og tal på, hvilke størrelsesforhold vi konkret taler om her.
- Merudgiften til pensionsbidrag for en nyansat teolog i en af de private kirkelige institutioner afhænger af vedkommendes lønniveau og den valgte pensionsordning. Men en merudgift på 60.000-70.000 kr. om året per nyansat kunne være et bud.
- Hvor mange ansatte drejer det sig så om? Ja, langt de fleste af de 66 private kirkelige institutioner, som i dag har medlemmer af Pensionskassen af 1950, har kun én eller højst to ansatte som medlemmer af Pensionskassen.
- Nærmere bestemt har knap 70 pct. af institutionerne kun én ansat som medlem af Pensionskassen, og yderligere lidt over 20 pct. har to ansatte.
- For ca. 90 pct. af de private kirkelige institutioner vil en omdannelse af Pensionskassen altså indebære en årlig udgift af relativt begrænset størrelse, særligt når man sammenholder det med institutionernes øvrige samlede årlige udgifter, f.eks. til husleje, forbrugsudgifter, øvrige lønudgifter og så videre.

- Kun Dansk Kirke i Sydslesvig og Danske Sømands- og Udlandskirker – altså DKS og DSUK – har over 10 ansatte i Pensionskassen af 1950.
- Men DKS og DSUK adskiller sig som bekendt fra de øvrige private kirkelige institutioner ved, at de modtager et tilskud på finansloven. Tilskuddet går specifikt blandt andet til finansiering af præste- og provstestillinger.
- Det er baggrunden for, at regeringen i forbindelse med forslag til finansloven for 2022 har foreslået at øge finanslovstilskuddet til disse to private kirkelige institutioner.
- Forøgelsen tager højde for de to institutioners fremtidige udgifter til pensionsbidrag for nyansatte præster, svarende til pensionsbidraget til overenskomstansatte præster i folkekirken.

[Spørgsmål A om betydningen for sammenhængskraften på det kirkelige område]

- Spørgerne spørger så videre, hvilken betydning den påtænkte omdannelse har for sammenhængskraften på det kirkelige område.
- Det korte svar er, at sammenhængskraften på det kirkelige område forhåbentlig ikke står og falder med en utidssvarende pensionsordning for udvalgte ansatte hos en meget begrænset kreds af private arbejdsgivere.
- Som nævnt var det oprindeligt et formål med Pensionskassen af 1950, at den skulle understøtte, at en præst kunne bevare sin tjenestemandspension ved skift mellem en ansættelse i folkekirken og en ansættelse ved en

af de private kirkelige institutioner, hvis præster kunne optages som medlem i Pensionskassen.

- Det er imidlertid svært at argumentere for, at netop dét behov fortsat skulle være til stede, her mere end 70 år efter Pensionskassens oprettelse.
- Som nævnt viser vores opgørelser, at kun ca. 20 pct. af de nuværende medlemmer af Pensionskassen har søgt optagelse direkte fra en tjenestemandstilling i folkekirken.
- I dag er der altså ikke længere noget, der rigtig tyder på, at sammenhængskraften på det kirkelige område i første række skulle være afhængig af, hvilken pensionsordning en privat kirkelig arbejdsgiver kan tilbyde.
- Og pensionsordningen har jo i hvert fald ikke haft betydning for de private, kirkelige arbejdsgivere, som ikke har kunne få deres ansatte optaget i Pensionskassen af 1950, fordi de ikke er nævnt i vedtægten.
- Når det er sagt, så vil jeg også nævne, at døren til den nye statslige pensionsordning jo ikke er endegyldigt lukket for fremtidige medlemmer, som kommer direkte fra en tjenstemandsansættelse i folkekirken.
- Som jeg også har oplyst i et svar på et Kirkeudvalgs-spørgsmål [KIU alm. del – spørgsmål nr. 78 af 22. september 2021], så vil den statslige pensionsordning – efter den påtænkte omdannelse af Pensionskassen – være lukket for optag af nye medlemmer. Bortset vel at mærke fra tilfælde, hvor en allerede ansat tjenestemand under ganske særlige omstændigheder kan optages i pensionsordningen ved direkte overgang fra tjenestemandstillingen.

- En tilsvarende undtagelsesmulighed indgår også i de andre statsgaranterede pensionskasser, som er blevet omdannet til statslige pensionsordninger. Og jeg er glad for, at det samme kommer til at gælde for Pensionskassen af 1950.
- Som med de øvrige omdannede pensionskasser vil det fremover være Udbetaling Danmark, som skal tage stilling til den slags særlige omstændigheder. Og de kirkelige institutioner vil i givet fald stadig skulle indbetale et pensionsbidrag, som fastsættes af finansministeren.
- Men hvis de særlige omstændigheder er opfyldt, er det altså principielt stadig muligt for tjenestemandsansatte folkekirkepræster at optjene ret til tjenstemandslignende pension, selv under ansættelse i de private kirkelige institutioner, som i dag er omfattet af Pensionskassen af 1950.
- Jeg mener derfor samlet set, at både folkekirken og de private kirkelige institutioner – herunder den del af de private kirkelige institutioner, som i dag har ansatte teologer, der er medlem af Pensionskassen af 1950 – vil kunne virke og samvirke, også efter en omdannelse af Pensionskassen.

[Spørgsmål B om inddragelse af parterne på området]

- Spørgerne spørger så til sidst, hvordan parterne på området har været inddraget i omdannelsen af Pensionskassen af 1950.
- Også det spørgsmål er der svaret på i skriftlige udvalgsbesvarelser, men jeg vil gerne besvare det igen i dag. Og måske endda gøre det endnu mere udførligt end det er sket på skrift, siden der nu spørges om det på ny.

- Lad mig helt overordnet slå fast, at det er regeringens opfattelse, at alle berørte parter har været inddraget i processen på behørig vis.
- Både Pensionskassens medlemmer og Pensionskassens institutioner er således orienteret om den påtænkte omdannelse næsten 8 måneder inden den tænkes at få virkning fra 1. januar 2022.
- Det giver institutionerne god tid til at finde en anden pensionsordning for fremtidige nyansættelser – selv for de forventeligt ganske få institutioner, som står over for at skulle genbesætte stillinger kort efter den 1. januar 2022.
- Langt de fleste institutioner vil have endnu længere tid, fordi ændringen jo først får effekt i takt med, at de nuværende stillinger bliver ledige.
- Regeringen har i processen inddraget både de berørte parter, som *skal* inddrages i henhold til Pensionskassens vedtægter.
- Og regeringen har inddraget en række andre institutioner og organisationer, som ganske vist ikke har stemmeret eller er forhandlingsberettigede, men som ikke desto mindre berøres af omdannelsen, og som derfor er blevet inddraget og holdt løbende orienterede gennem hele processen.
- De parter, som *skal* inddrages i henhold til Pensionskassens vedtægter, er bestyrelsen og de aktive medlemmer.
- Pensionskassens bestyrelse består af en repræsentant for Kirkeministeriet, en repræsentant for Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, en repræsentant for DSUK og en repræsentant for grundtvigske valg- og frimenigheder.

- Bestyrelsen blev orienteret om den påtænkte omdannelse af Pensionskassen på et ekstraordinært bestyrelsesmøde den 6. maj 2021.
- På bestyrelsesmødet blev det besluttet at indkalde til et ekstraordinært medlemsmøde for i henhold til vedtægterne at forelægge beslutningen om en omdannelse for medlemmerne.
- Tidligere samme dag orienterede min forgænger i øvrigt kirkeordførerne om den påtænkte omdannelse på et ordførermøde. Her var der mig bekendt ikke væsentlige indvendinger imod den påtænkte omdannelse.
- I forlængelse af bestyrelsesmødet blev der samme dag sendt et brev til alle medlemmer af Pensionskassen med indkaldelse til et virtuelt medlemsmøde den 20. maj 2021 for at orientere om den påtænkte omdannelse.
- På det virtuelle medlemsmøde var spørgelysten naturligvis stor. Det var derfor ikke muligt på den afsatte tid at besvare de mange spørgsmål eller at gennemføre medlemsafstemning om omdannelse af Pensionskassen.
- I stedet besluttede formandskabet at indkalde til endnu et medlemsmøde den 31. maj 2021 og at udskyde medlemmernes afstemning om omdannelsen til dette møde.
- Det blev samtidig aftalt, at Kirkeministeriet inden den 31. maj 2021 skulle offentliggøre en FAQ med svar på spørgsmål, som medlemmerne ville indsende.
- FAQ'en har siden været offentlig tilgængelig, og den har i øvrigt også været nævnt med linkhenvisning i svar på flere Kirkeudvalgsspørgsmål.

- Den 31. maj 2021 blev det nye, virtuelle medlemsmøde afholdt, og her var der også en afstemning blandt medlemmerne om en ændring af vedtægten med henblik på lukning for nyoptag i Pensionskassen fra den 1. januar 2022.
- På medlemsmødet stemte medlemmerne nej til en omdannelse af Pensionskassen, hvad der jo er deres gode ret.
- Det er baggrunden for, at vi nu følger præcis samme procedure som ved tidligere omdannelser af statsgaranterede pensionskasser til statslige pensionsordninger.
- Pensionskassen blev således oprettet ved anmærkning på finansloven, og den kan derfor også omdannes ved anmærkning på finansloven. Omdannelsen af Pensionskassen besluttes med andre ord endeligt ved Folketingets vedtagelse af finansloven for 2022.
- [Hvordan det teknisk sker ved tekstanmærkning til finanslovens § 36 om pensionsvæsenet er netop blevet gennemgået under den tekniske gennemgang af Kirkeministeriets område på finansloven.]
- Men Kirkeministeriet har som nævnt ikke kun inddraget de formelle beslutningstagere i spørgsmålet om en omdannelse af Pensionskassen:
- Allerede fredag den 7. maj 2021 – altså dagen efter det ekstraordinære bestyrelsesmøde og indkaldelsen til ekstraordinært medlemsmøde – sendte Kirkeministeriet en orientering til Den danske Præsteforening, som organiserer mange af de nuværende medlemmer af pensionskassen.

- Og mandag den 10. maj 2021 sendte Kirkeministeriet desuden en orientering til de private kirkelige institutioner, der har medlemmer i Pensionskassen af 1950.
- De omfattede institutioner ønskede dog yderligere dialog og information om den påtænkte omdannelse.
- Derfor inviterede Kirkeministeriet som formand for Pensionskassen alle institutioner med medlemmer i Pensionskassen til et virtuelt møde med afholdelse den 21. maj 2021.
- På mødet blev institutionerne yderligere orienteret om bevæggrunde og betydning af den påtænkte omdannelse, ligesom der var lejlighed til at stille spørgsmål. Alle de stillede spørgsmål blev besvaret på mødet.
- Jeg kan desuden oplyse, at Kirkeministeriet og Medarbejder- og Kompetencestyrelsen har haft to dialogmøder med Akademikernes Centralorganisation og Præsteforeningen hhv. den 28. juni og den 11. oktober 2021.
- Der har [som det er fremgået under den tekniske gennemgang af Kirkeministeriets område på finansloven] også været løbende kontakt og dialog med DSUK, hvor beregningen af kompensationen til DKS og DSUK er blevet afstemt.
- Endelig har der senest været afholdt et ekstraordinært bestyrelsesmøde den 6. oktober 2021, hvor bestyrelsen blev orienteret om status for processen og drøftede de fremadrettede rammer for Pensionskassens medlemmer.

[Afslutning]

- Lad mig til slut igen understrege, at forslaget om en omdannelse af Pensionskassen af 1950 altså ikke er rettet mod private kirkelige institutioner.
- Tværtimod anerkender jeg og regeringen i høj grad betydningen af det arbejde, de private kirkelige institutioner udfører, og jeg ser frem til fortsat samarbejde.
- Omdannelsen af Pensionskassen udspringer som nævnt alene af et ønske om at normalisere pensionsordningerne for ansatte i private kirkelige organisationer, på samme måde som langt de fleste tilsvarende statsgaranterede pensionskasser på andre områder er blevet omdannet gennem de senere år.
- Tak for ordet.